



# Organic Control System doo

## Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

### 1. Definicije

**Operator** u smislu Pravila je poljoprivredno gazdinstvo, preduzetnik i/ili pravno lice, koje proizvodi primarne poljoprivredne proizvode i/ili uvozi organske proizvode i/ili prerađuje i/ili pakuje i/ili skladišti i/ili stavlja u promet organske proizvode.

**OCS** - Organic Control System doo Subotica

**Pravila** - Opšta pravila i uslovi kontrole i sertifikacije

**Ugovor** - Ugovor o obavljanju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji

**Kontrolna organizacija** – nezavisno pravno lice koje vrši kontrolu i sertifikaciju u organskoj proizvodnji

### A- INFORMACIJE O SISTEMU KONTROLE, SERTIFIKACIJE I IZDAVANJU SERTIFIKATA/POTVRDA

### 2. Propisi

- 2.1 OCS obezbeđuje postupak kontrole i sertifikacije koji je usklađen sa Zakonom o organskoj proizvodnji Republike Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 30/10) i pratećim Pravilnicima - Pravilnik o kontroli i sertifikaciji i metodama organske proizvodnje ("Sl. glasnik RS", br. 48/2011 i 40/2012) i Pravilnik o dokumentaciji koja se dostavlja ovlašćenju kontrolnoj organizaciji radi izdavanja potvrde kao i o uslovima i načinima prodaje organskih proizvoda, ("Sl. glasnik RS" br. 88/16).
- 2.2 Pomenuti propisi, kao i svi ostali bitni dokumenti vezani za organsku proizvodnju se nalaze na zvaničnoj internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, odnosno Direkcije za nacionalne referentne laboratorije (<http://dnrl.minpolj.gov.rs/dokumenta/dokumenta.html>) kao i na web stranici Organic Control System-a (<http://www.organica.rs>).
- 2.3 Na zahtev Operatora OCS može dostaviti elektronsku verziju navedenih propisa.
- 2.4 Za proizvode namenjene izvozu na tržište Evropske Unije, kontrola i sertifikacija se sprovodi u skladu sa OCS standardom (ekvivalentan sa Uredbom saveta (EZ) 834/2007 i Uredbom komisije (EZ) 889/2007) (videti na OCS standard <http://www.organica.rs>) i Instrukcijom kojom se utvrđuju uslovi za proizvodnju, kontrolu i sertifikaciju organskih proizvoda koji se izvoze na tržište Evropske unije (videti na: <http://dnrl.minpolj.gov.rs/dokumenta/dokumenta.html>).
- 2.5 Sertifikovani Operatori stiču pravo na korišćenje oznake i koda za sertifikovane organske proizvode u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim pravilnicima odnosno OCS privatnim standardom (ekvivalentno sa Uredbom saveta (EZ) 834/2007). Na zahtev Operatora OCS će dostaviti oznake u formi grafičkog znaka. Operatori su u obavezi da se pridržavaju pravila obeležavanja organskih proizvoda u skladu sa gore navedenim propisima.

### 3. Pristup kontroli i sertifikaciji

- 3.1 OCS Operatoru šalje Info paket koji sadrži Informacije o programu kontrole i sertifikacije i potvrđivanja u organskoj proizvodnji i Prijavu za kontrolu i sertifikaciju.
- 3.2 U slučaju da je Operator uvoznik OCS će dostaviti Operatoru i obrazac Prijave za kontrolu uvoza radi izdavanja Potvrde koju je uvoznik u obavezi da popuni i dostavi OCS-u prilikom svakog uvoza organskih proizvoda.
- 3.3 Operator koji se u OCS nalaze u sistemu kontrole i sertifikacije organske biljne ili stočarske proizvodnje dostavljaju Prijavu za kontrolu i sertifikaciju najkasnije do 30. aprila tekuće godine.
- 3.4 Podaci iz Prijave se analiziraju, ukoliko je Prijava kompletna i ukoliko je OCS u mogućnosti da pruži zatraženu uslugu, Prijava se overava.
- 3.5 Na osnovu podataka iz Prijave za kontrolu i sertifikaciju izrađuje se cenovna ponuda za kontrolu i sertifikaciju odnosno potvrđivanje.
- 3.6 Za svaku dostavljenu pojedinačnu Prijavu za kontrolu uvoza radi izdavanja Potvrde OCS će izdati zasebnu Ponudu.
- 3.7 Operator overenu Ponudu dostavlja putem pošte ili elektronske pošte; po prihvatanju ponude, OCS Operatoru dostavlja Ugovor na potpisivanje.
- 3.8 Potpisivanjem Ugovora Operator se uključuje u organsku proizvodnju i dodeljuje mu se evidencioni broj.
- 3.9 Datumom potpisivanja ugovora počinje period konverzije. Dužina trajanja perioda konverzije je definisana Zakonom o organskoj

proizvodnji i pratećim pravilnicima, odnosno OCS standardom u zavisnosti od vrste biljne odnosno stočarske proizvodnje.

- 3.10 Operatoru se dostavlja radna dokumentacija u skladu sa prijavljenim aktivnostima:
  - Uputstva;
  - Zapise – evidencije;
  - Plan upravljanja organskom proizvodnjom.
- 3.11 Operatoru Skraćenje perioda konverzije odobrava nadležno Ministarstvo za poljoprivredu, a u slučaju kontrole i sertifikacije prema OCS standardu skraćenje perioda konverzije odobrava OCS u skladu sa navedenim standardom.
- 3.12 Zahtev nadležnom Ministarstvu za poljoprivredu podnosi Operator zajedno sa relevantnom dokumentacijom u skladu sa uputstvom nadležnog Ministarstva. Zahtev možete naći na internet adresi: <http://dnrl.minpolj.gov.rs/dokumenta/dokumenta.html>.
- 3.13 U skladu sa Ugovorom između Operatora i OCS-a, navedena pravila i uslovi proizvodnje su nepromenljiva i obavezna, osim u slučaju izmena i dopuna regulatornih akata odnosno propisa iz oblasti organske proizvodnje.

### 4. Kontrola

- 4.1 Pod kontrolom se podrazumeva fizička kontrola proizvodnih jedinica i kontrola dokumentacije.
- 4.2 Kontrola će biti obavljena najmanje jednom godišnje i obuhvatiće celokupan proces proizvodnje, fizičke preglede proizvodnih jedinica i dokumentaciju koja prati proizvodnju.
- 4.3 U toku godine OCS može da izvrši i vanrednu i/ili nenajavlvenu kontrolu kod Operatora po osnovu procene rizika ili naknadno utvrđene neusaglašenosti.
- 4.4 Troškove smeštaja kontrolora OCS-a, po potrebi, snosi Operator. Operator je u obavezi da obezbedi vozilo u cilju nesmetanog i efikasnog obilaska parcela/terena tokom kontrole.
- 4.5 Operator je u obavezi da detaljno pre kontrole popuni Plan upravljanja organskom proizvodnjom (PUOP) i dostavi ga OCS-u.
- 4.6 Operatori koji su ranije bili u sistemu kontrole i sertifikacije drugih Kontrolnih organizacija, su u obavezi da uz PUOP dostave i eventualna obaveštenja o neusaglašenostima ili odbijanju izdata od strane prethodne kontrolne organizacije kao i dokaz o ispunjenju korektivnih mera.
- 4.7 Operator je u obavezi da dostavlja obaveštenja i dokumentaciju bitnu za kategoriju proizvoda prijavljenih za sertifikaciju, a koja se zahteva u skladu sa propisima organske proizvodnje. OCS će obavestiti Operatora ukoliko je potrebno da se dopuni dostavljena dokumentacija ili sprovedu dodatne aktivnosti (npr. otklanjanje prethodnih neusaglašenosti), neophodne za kontrolu.
- 4.8 Po kompletiranju dokumentacije i/ili završetku aktivnosti, kontrolor u dogovoru sa Operatorom zakazuje termin kontrole i dostavlja Plan kontrole.
- 4.9 Do odlaganja kontrole može doći u slučaju da se na proizvodnim lokacijama još ne odvijaju aktivnosti koje su predmet kontrole i koje mogu biti pregledane (npr. kasna prijava, na parcelama nema useva; nije izvršena nabavka organskih sirovina za prerađivanje itd).
- 4.10 Kontrolor nakon obavljene kontrole sastavlja izveštaj i evidentira u nalazima iz kontrole odstupanja -neusaglašenosti ukoliko ih ustanovi.
- 4.11 Na završetku kontrole kontrolor će izneti nalaze iz kontrole i zatražiti dodatnu dokumentaciju ili dokaze koje Operator mora naknadno da dostavi. Kontrolor ne može da daje preporuke i konsultacije vezano za predloge korektivnih mera.

### 5. Metode

- 5.1 U cilju kontrole koriste se sledeće metode:
- 1) Razgovor sa osobama odgovornim za organsku proizvodnju i drugim licima koja mogu obezbediti informacije i dokumente o organskoj proizvodnji, sakupljanju divljeg bilja ili uvozu;
  - 2) Fizički deo kontrole podrazumeva: Pregled proizvodnih jedinica, skladišnih prostorija, područja sakupljanja divljeg bilja, otkupnih mesta i sl. Za pregled područja sakupljanja divljeg bilja i plodova biće korišćene i mape područja sakupljanja. Sve mape, dokumenti o parcelama i skice pogona trebaju biti dostavljene OCS-u pre kontrole, a najkasnije u samoj prvoj kontroli na uvodnom sastanku. Operator mora voditi računa da dostavljene mape i skice prikazuju lokacije proizvodnje što detaljnije i sa što više proverljivih podataka;
  - 3) Kontrola svih podugovorenih jedinica sa skicama i mapama;
  - 4) Pregled i način upotrebe sredstava za ishranu bilja, način kontrole korova, zaštite od štetočina i bolesti, pregled nabavljenih semena i sadnog materijala, dokumentacija vezana za nabavku repromaterijala za proizvodnju, način pranja i čišćenja opreme, DDD objekata i sl;
  - 5) Kontrola knjigovodstva - računa i druge dokumentacije;
  - 6) Kontrolor sačinjava izveštaj o kontroli na predviđenom obrascu. Izveštaj i nalazi iz kontrole moraju biti potpisani (overeni) od strane kontrolora i predstavnika Operatora
- 5.2 Dodatna pojašnjenja o informacijama od značaja za kontrolu za svaku kategoriju možete naći ispod - pod naslovom B - Proizvodna pravila. Kontrolor može da zatraži i drugu dokumentaciju za koju proceni da je potrebna za pravilno utvrđivanje sledljivosti proizvodnje i bilansa.

### 6. Uzorkovanje

- 6.1 OCS ima pravo da sprovede uzorkovanja zemljišta, vode za navodnjavanje, predmeta opšte upotrebe, sredstava za ishranu i zaštitu bilja, stočne hrane, gotovih proizvoda i biljnog materijala, stočarskih proizvoda, koji su predmet kontrole i sertifikacije; kao i uzimanje briseva površina, opreme i mehanizacije. Troškove uzorkovanja i laboratorijskih analiza snosi Operator, ukoliko to drugačije nije definisano konkretnim aranžmanom (analize na zahtev kupca i sl).
- 6.2 OCS će uzeti tri uzorka, jedan uzorak ostaje Operatoru, drugi se šalje u laboratoriju a treći se čuva u prostorijama OCS-a. Ukoliko se Operator odluči da pošalje svoj uzorak na analizu potrebno je da prethodno o tome obavesti OCS.
- 6.3 Uzorkovanje se obavlja u skladu sa procenom rizika kod Operatora. O uzorkovanju u skladu sa prethodnom procenom rizika Operator se obaveštava pre kontrole. Ukoliko kontrolor oceni na terenu, tokom kontrole da je potrebno, biće uzeti uzorci zemljišta ili proizvoda/sirovina za detaljnu hemijsku, a po potrebi i druge vrste analiza koja će se obaviti u akreditovanoj laboratoriji o trošku Operatora.
- 6.4 Uzorkovanje, putne troškove kontrolora, slanje uzoraka u laboratoriju i analize koje su rezultat dodatnih kontrola (kontrole po osnovu žalbe/prigovora treće strane, zahteva nadležnih državnih organa i dr.) plaća Operator.
- 6.5 OCS može na osnovu praćenja i procene kretanja količina organskih proizvoda na tržištu, informacija različitih učesnika na tržištu, samostalne procene rizika od strane kontrolora ili sertifikatora, kupiti organski proizvod na tržištu koji je sertifikovan od strane OCS-a i poslati u akreditovanu laboratoriju kako bi se uradile hemijske analize u cilju nadzora nad prodajom organskih proizvoda. Rezultat analize će biti indikacija za dalje postupke u sprovođenju kontrole kod Operatora. OCS snosi troškove kupovine i analiza kupljenih proizvoda sa tržišta. U slučaju da dalji postupci podrazumevaju dodatne kontrole i dodatne hemijske analize sve troškove snosi Operator.
- 6.6 OCS saraduje sa sledećim laboratorijama: Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, Zavod za javno zdravlje Subotica, Knjaz Miloš AD Laboratorija Knjaz Miloš, Primoris Bulgaria AD, Enološka stanica Vršac doo Vršac, Eurofins Dr. Specht Laboratorien GmbH, Nemačka, Prirodno matematički fakultet Novi Sad, SP laboratorija Bečej, Agrobiolab Italia. Po potrebi OCS može sklopiti ugovor o za laboratorijsko ispitivanje sa drugim akreditovanim laboratorijama. Uzorci će biti poslani u jednu ili više

laboratorija u zavisnosti od njihovog obima akreditacije i potrebnih analiza.

### 7. Sertifikacija

- 7.1 OCS sertifikuje sledeće kategorije proizvoda u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji ("Sl. glasnik RS", br. 30/10) i pratećim pravilnicima:
- 1) Organska biljna proizvodnja, uključujući i sakupljanje divljeg bilja iz prirodnih staništa, organsko seme, rasad i sadni materijal, kao i organski proizvodi iste vrste iz uvoza;
  - 2) Organsko stočarstvo i organski stočarski proizvodi, kao i organski proizvodi iste vrste iz uvoza;
  - 3) Organska hrana, organska stočna hrana, kvasci koji se koriste kao hrana i hrana za životinje kao i organski proizvodi iste vrste iz uvoza.
- 7.2 Proizvodi koje OCS sertifikuje u cilju izvoza na tržište EU ili kontroliše u cilju sertifikacije za Švajcarsko tržište pripadaju sledećim kategorijama:
- A: Neprerađeni biljni proizvodi  
D: Prerađeni poljoprivredni proizvodi koji se koriste kao hrana (osim vina)
- 7.3 Odluku o dodeljivanju sertifikata i znaka organskog porekla OCS zasniva na izveštaju iz kontrole i priložima/dokumentima koji su sastavni deo izveštaja, kao i rezultatima analiza i naknadno dostavljenim dokumentima dokazima od strane Operatora. Kontrolor koji obavlja kontrolu kod Operatora ne donosi odluku niti učestvuje u donošenju odluke o sertifikaciji i nije nadležan da se kod Operatora izjašnjava o mogućem ishodu kontrole.
- 7.4 Operator je dužan da blagovremeno obavesti OCS o svim promenama koje namerava da učini u procesu proizvodnje, na proizvodu ili u sistemu kvaliteta, a koje mogu da utiču na usaglašenost proizvodnje sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pravilnicima, odnosno sa OCS standardom.

### 8. Grupna sertifikacija

- 8.1 Osim gore navedenog, grupna sertifikacija se može izvršiti ukoliko je ispoštovano sledeće:
- 1) Predstavljen je detaljan odobren spisak članova grupe;
  - 2) Uspostavljen je pouzdan i u praksi primenjen sistem interne kontrole od strane Operatora/organizatora proizvodnje;
  - 3) Interni kontrolori imaju adekvatno znanje o organskoj proizvodnji;
  - 4) 100% članova grupe su prekontrolisani od strane internog kontrolora ili postoji jasan dokaz da sistem interne kontrole funkcioniše i da će svaki član grupe tokom proizvodne sezone biti prekontrolisan (utvrđen je jasan plan internih kontrola od strane Operatora/organizatora proizvodnje);
  - 5) Postoje zapisi o internim kontrolama članova grupe koji sadrže relevantne podatke o proizvodnji;
  - 6) Članovi grupe imaju osnovno znanje o organskoj proizvodnji uz evidenciju o održanim obukama;
  - 7) Vodi se jasna evidencija o primenjenim merama za datu proizvodnju - u zaštiti bilja, kontroli korova, osnovnom đubrenju ili prihranjivanju bilja, ishrani i lečenju životinja, itd. kod svakog člana grupe ponaosob;
  - 8) Obezbeđen sistem razdvajanja organske i konvencionalne proizvodnje i kod člana grupe i kod Operatora.
- 8.2 OCS svake godine vrši kontrolu određenog broja članova grupe u skladu sa procenom rizika kod datog Operatora.

### 9. Prethodne sertifikacije

- 9.1 Operator je dužan da u Planu upravljanja organskom proizvodnjom navede podatke o prethodnim sertifikacijama obavljenim od strane druge Kontrolne organizacije (domaće ili inostrane) kao i eventualno evidentirane neusaglašenosti i zadate korektivne mere. Takođe, dužan je da navede i ukoliko mu je sertifikacija od strane druge kontrolne organizacije odbijena (domaće ili inostrane), kao i razlog odbijanja. U slučaju prikrivanja navedenih podataka, OCS može raskinuti Ugovor i naplatiti celokupni iznos definisan Ugovorom/Ponudom.

9.2 Ako kontrolu podgovarača vrše druge kontrolne organizacije, Operator je u obavezi da dostavi pismenu saglasnost od strane podgovarača da OCS može razmenjivati podatke o obavljenim kontrolama sa kontrolnim organizacijama podgovarača.

### 10. Izdavanje (dodela) sertifikata

10.1 Operatoru će biti izdat sertifikat pod sledećim uslovima, pri čemu svaki od navedenih uslova mora biti ispunjen:

- 1) Organska proizvodnja ili sakupljanje divljeg bilja i plodova je sprovedena u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
- 2) Uzgoj životinja je sproveden u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima;
- 3) Prerada organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
- 4) Transport organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
- 5) Skladištenje organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima/OCS standardom;
- 6) Proces pakovanja je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom i/ili OCS standardom;
- 7) Označavanje organskog proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnicima i/ili OCS standardom;
- 8) Ukoliko je u predviđenom roku sproveo korektivne mere koje onemogućavaju izdavanje sertifikata a određene su od strane sertifikatora;
- 9) Sve aktivnosti koje su predmet kontrole su prijavljene blagovremeno.

### 11. Izdavanje (dodela) potvrde o organskim proizvodima iz uvoza

11.1 Odluku o izdavanju potvrde za uvezene organske proizvode donosi OCS objektivno i transparentno, na osnovu kontrole i dostavljene dokumentacije od strane uvoznika.

11.2 Kupcu uvozniku će biti izdata Potvrda pod sledećim uslovima, pri čemu svaki od navedenih uslova mora biti ispunjen:

- 1) Uvezeni organski proizvodi poseduju dokumentaciju o uvozu;
- 2) Uvezeni organski proizvodi imaju sertifikat ovlašćene organizacije za sertifikaciju organskih proizvoda iz zemlje porekla proizvoda i/ili zemlje izvoznice u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
- 3) Uvezeni organski proizvodi imaju sertifikat o inspekciji ili drugi dokument na kojem se navode proizvodi koji su predmet potvrđivanja u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
- 4) Transport i skladištenje uvezanih organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
- 5) Označavanje organskog proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
- 6) Ukoliko je u predviđenom roku sproveo korektivne mere koje onemogućavaju izdavanje Potvrde a određene su od strane sertifikatora.

11.3 Odbijanje sertifikacije/potvrđivanja može da bude rezultat neispunjenja bilo kojeg od gore navedenih uslova.

### 12. Održavanje sertifikata

12.1 Postupak održavanja sertifikata se sprovodi kod Operatora kod kojih je sertifikat istekao a na zalihama imaju sertifikovane organske proizvode ili u naknadnom postupku posle suspenzije sertifikata.

12.2 Operator mora da obavesti OCS pisanim putem o sertifikovanim zalihama proizvoda za koje želi da produži važenje sertifikata, do 15 dana pre isteka važenja sertifikata.

12.3 Prilikom postupka održavanja sertifikata potrebno je da Operator dostavi dokaze o vrsti i količini organskih proizvoda u skladištu

kao i količine i vrste organskih proizvoda koje su bile predmet trgovine u vremenu trajanja važenja sertifikata.

12.4 Održavanje sertifikata kao naknadne mere posle suspenzije sertifikata može biti donešeno tek posle obavljanja kontrole.

12.5 Održavanje sertifikata/potvrde se naplaćuje u skladu sa Ponudom.

### 13. Izmena obima sertifikovanih proizvoda

13.1 Ukoliko Operator tokom trajanja Ugovora želi da proširi ili smanji obim sertifikacije, u smislu propisa/standarda, vrste proizvodnje, izmene površine, izmene u spisku kooperanata ili njihovih površina, Operator je u obavezi da na predviđenom obrascu Prijave obavesti OCS i dostavi novi Prilog 1, 2 i/ili 3. Novodostavljeni prilozi po prihvatanju od strane OCS-a u potpunosti zamenjuju stare. Dodatna kontrola će u tom slučaju biti sprovedena u skladu sa procenom OCS-a.

13.2 Smanjenje obima sertifikovanih proizvoda može biti rezultat gubljenja organskog statusa određenih proizvoda na sertifikatu kao mera nakon obavljenih dodatnih kontrola/istrage.

13.3 Proširenje ili smanjenje obima sertifikata može da bude predmet korekcije cene usluga OCS-a skladu sa Ponudom.

### 14. Suspendovanje sertifikata/potvrde

14.1 Operatoru će biti suspendovan sertifikat (mera suspenzije) ukoliko se u toku proizvodnje i naknadnim postupcima naruši organski integritet proizvoda. Mera suspendovanja sertifikata nastaje kao rezultat prigovora/žalbe kupca organskog proizvoda ili nadležnih organa (države u kojoj operator obavlja aktivnosti ili države u koju su organski proizvodi izvezeni) na organski status proizvoda (kao rezultat dodatnih hemijskih analiza) i/ili kao rezultat redovne godišnje/vanredne/nenajavljene kontrole i/ili kao rezultat pozivanja na organski status dela proizvodnje koja nije obuhvaćena važećim sertifikatom. Suspenzija može da se odnosi na celokupni asortiman proizvoda naveden na sertifikatu ili na deo asortimana.

14.2 Uvozniku će biti suspendovana potvrda kao mera sankcije ukoliko je naknadnim postupcima u toku obeležavanja i manipulisanja organskim proizvodima narušio organski integritet proizvoda i/ili u slučaju sumnje u organski status uvezanih proizvoda (npr. prisustvo nedozvoljenih supstanci, ukoliko je naknadno utvrđeno da nisu proizvedeni ili označeni u skladu sa pravilima organske proizvodnje, i sl).

14.3 Suspendovanje sertifikata/potvrde se izdaje na 30 dana tokom kojih je obavezna dodatna kontrola u prisustvu predstavnika Operatora odnosno Uvoznika. Suspenzija se može produžiti u cilju kompletiranja svih potrebnih elemenata za donošenje odluke o ukidanju suspenzije ili povlačenju sertifikata.

14.4 Tokom suspendovanja sertifikata/potvrde Operator ne može da trguje sa proizvodima na koje se suspenzija odnosi uz istovremeno pozivanje na njihov organski status.

### 15. Povlačenje sertifikata/potvrde

15.1 Operatoru će biti povučen sertifikat, kao naknadna mera posle suspenzije, ukoliko u tom periodu kontrolisani Operator nije omogućio dodatnu kontrolu procesa proizvodnje, dokumentacije, skladišnih prostorija, uzimanje uzoraka za analizu ili se tokom dodatne kontrole/istrage utvrdilo narušavanje integriteta organskog proizvoda.

15.2 Operatoru će sertifikat biti povučen bez primene mere suspenzije ukoliko odbije saradnju sa OCS-om, prikriva podatke od značaja za sertifikaciju, krivotvori podatke ili dokumenta bitna za sertifikaciju, krivotvori sertifikat ili zloupotrebi sertifikat OCS-a.

15.3 Uvozniku će biti oduzeta potvrda, kao naknadna mera posle suspenzije, ukoliko se tokom kontrole utvrdi da je uvoznik naknadnim postupcima narušio organski integritet proizvoda ili ako se dokaže da uvezeni proizvodi nisu proizvedeni u skladu sa pravilima organske proizvodnje, tj. da su izgubili status.

15.4 Operator odnosno Uvoznik je u obavezi da po povlačenju sertifikata obezbedi odvajanje od ostalih organskih proizvoda, uklanjanje obeležja organske proizvodnje i brzo i efikasno

- povlačenja proizvoda sa tržišta i o tome obavesti OCS i nadležni državni organ.
- 15.5 U slučaju da se Operator ne pridržava odredbi Ugovora o kontroli i sertifikaciji Sertifikat/Potvrda takođe mogu biti povučeni.
- 15.6 Važeći sertifikat/potvrda može da bude povučen i ukoliko:
- 1) Operator/uvoznik raskine ugovor o kontroli i sertifikaciji u toku perioda validnosti sertifikata/potvrde;
  - 2) Odbije kontrolu koja je najavljena (ili nenajavljena);
  - 3) Ne sprovede korektivne mere u skladu sa definisanim rokovima.
- 15.7 Opisani postupci održavanja, proširenja, suspenzije i povlačenja sertifikata se jednako primenjuju i na grupnu sertifikaciju.
- 15.8 Operatoru sertifikat/potvrda može biti povučena po osnovu zahteva nadležnih organa.

### 16. Postupci koji narušavaju organski integritet proizvoda

- 1) Mešanja neupakovanog sertifikovanog/potvrđenog proizvoda sa konvencionalnim proizvodima u skladišnim objektima nakon kontrole;
- 2) Slučajan ili nameran tretman/prenos nedozvoljenih sredstava na parcele uključene u organsku proizvodnju (npr. prenos pesticida sa susednih konvencionalnih parcela, tretman nedozvoljenim sredstvima u organskoj proizvodnji i sl.);
- 3) Svesno ili nesvesno izlaganje proizvoda zabranjenim hemijskim/zagadjujućim supstancama (npr. supstancama koje se koriste u postupku DDD, derivatima nafte tokom skladištenja ili transporta organskih proizvoda i sl.);
- 4) Naknadna nedozvoljena upotreba lekova u tretmanu obolelih životinja, ili naknadna preventivna upotreba lekova;
- 5) Nedozvoljene intervencije na životinjama ili nepoštovanje dobrobiti životinja;
- 6) Nevoljno izlaganje proizvoda zabranjenim hemijskim supstancama (avio-tretiranje okolnih poljoprivrednih površina ili površina na kojima se sakuplja divlje bilje i sl...)
- 7) Ukoliko Operator nema adekvatnu kontrolu nad odobrenim članovima grupe, podugovorenim jedinicama ili drugim subjektima koje je uključio u organsku proizvodnju
- 8) Označavanje proizvoda kao organskih proizvoda a nisu sadržani na Sertifikatu/Potvrdi;
- 9) Utvrđivanja paralelne proizvodnje koju Operator nije prijavio;
- 10) Značajno odstupanje knjigovodstvenih podataka o količini prodatih proizvoda i stanja u skladištu sa navedenim količinama na Sertifikatu/Potvrdi;
- 11) Ne može da se utvrdi sledljivost organskog proizvoda;
- 12) Po zahtevu ovlašćenog inspektora nadležnog Ministarstva za poljoprivredu a u skladu sa Zakonom.

### 17. Pravo na žalbu

- 17.1 Ukoliko se odbije izdavanje Sertifikata/Potvrde ili u slučaju povlačenja Sertifikata/Potvrde Operator/Uvoznik ima pravo žalbe koja se proceduralno rešava u Komisiji za žalbe OCS-a.
- 17.2 Operator ima pravo na prigovor na rad osoblja OCS-a ili na žalbu protiv svake odluke sertifikatora ukoliko proceni da je doneta na njegovu štetu. Pravo na prigovore imaju i treća zainteresovana lica koja nisu korisnici usluga OCS-a. Žalba se podnosi u roku od 15 dana od dana prijema odluke o sertifikaciji, dok se prigovori mogu podnositi 15 dana nakon nastanka uzroka prigovora.
- 17.3 OCS će Operatoru/trećem licu po zahtevu proslediti obrazac za podnošenje žalbe/prigovora. Operator takođe može podneti žalbu na sopstvenom obrascu ili u formi pisma ili maila.
- 17.4 Po okončanju postupka za rešavanje prigovora ili žalbe, podnosilac se informiše o ishodu pisanim putem na način koji ne ugrožava poverljivost uključenih strana.

### 18. Korišćenje sertifikata potvrde, koda i sertifikacionog znaka

- 18.1 Operator je dužan da poštuje pravila obeležavanja proizvoda koja su definisana standardima/propisima u skladu sa kojima Operator zahteva kontrolu i sertifikaciju proizvodnje.

18.1.1 Kod za domaće tržište: RS-ORG-001

18.1.2 Kod za izvoz na tržište Evropske unije:  
Za Operatore iz Srbije: RS-BIO-162

- 18.2 Operator je dužan da poštuje pravila obeležavanja proizvoda.
- 18.3 Uputstva za obeležavanje se nalaze na web stranici: <http://www.organica.rs/>
- 18.4 Nacionalni znak RS za organske proizvode i kod OCS-a se mogu koristiti za obeležavanje proizvoda čija tehnologija proizvodnje, metodi uzgoja i način sakupljanja divljeg bilja i plodova ili uvoz organskih proizvoda zadovoljavaju uslove propisane Zakonom i Pravilnicima.
- 18.5 EU logo organske proizvodnje i kod OCS-a se mogu koristiti za obeležavanje proizvoda čija tehnologija proizvodnje, metodi uzgoja i način sakupljanja divljeg bilja i plodova ili uvoz organskih proizvoda zadovoljavaju uslove propisane OCS standardom.
- 18.6 Pre izdavanja sertifikata, tj. pre puštanja proizvoda u promet Operator je obavezan da dostavi izgled etikete na autorizaciju sa navedenim oznakama organskog statusa, pri čemu je Operator dužan da deklarisanje i označavanje upakovanih namirnica sprovede po relevantnim državnim propisima ili propisima ciljanog/izvoznog tržišta.
- 18.7 Operator mora OCS-u dostaviti na odobrenje svaku izmenu ambalaže/etikete koja sadrži oznaku za organski proizvod.
- 18.8 Sertifikacioni znak OCS imaju pravo da koriste sertifikovani Operatori u skladu sa uputstvom OCS-a koje se nalazi na web stranici: <http://www.organica.rs/>

Sertifikacioni znak OCS-a:



### 19. Prigovori Operatorima

- 19.1 OCS od Operatora zahteva da odmah po dobijanju prigovora, o tome obavesti OCS na email adresu: [administracija@organica.rs](mailto:administracija@organica.rs) kao i da vodi zapise o svim prigovorima dostavljenim u vezi sa njihovim organskim proizvodima i da te zapise stavi na raspolaganje kontrolorima tokom kontrole.
- 19.2 Operator je u obavezi da preduzme odgovarajuće mere u odnosu na takve prigovore, i bilo koje druge nedostatke na proizvodu koje utiču na usaglašenost sa zahtevima za sertifikaciju. Operator je u obavezi da vodi zapise o postupcima rešavanja prigovora i da ih stavi na raspolaganje tokom kontrole.

### 20. Razmena informacija

Potpisivanjem Ugovora o vršenju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji u skladu sa OCS standardom, operator prihvata dolenađene zahteve vezane za razmenu informacija koji se moraju ispoštovati prilikom sertifikacije proizvoda namenjenih izvozu u EU:

- 1) Potpisnik ugovora (u daljem tekstu Operator) prihvata razmenu informacija i dokumentacije od značaja za sertifikaciju između OCS-a i drugih kontrolnih organizacija u slučajevima kada su podgovarači i/ili dobavljači operatora kontrolisani od strane tih drugih kontrolnih organizacija.
- 2) Operator prihvata prenos informacija i dokumentacije od značaja za sertifikaciju između prethodne i nove kontrolne organizacije u slučajevima gde operator i / ili podgovarači tog operatora menjaju kontrolnu organizaciju.
- 3) Operator prihvata da bez odlaganja obavesti OCS ukoliko donese odluku da se povlači iz kontrolnog sistema (odustaje od kontrole i sertifikacije). U ovom slučaju OCS će čuvati informacije i dokumentaciju od značaja za sertifikaciju u periodu od najmanje 5 godina.
- 4) Operator prihvata da obavesti OCS bez odlaganja o bilo kakvoj neregularnosti ili prekršaju koji utiče na organski status svog proizvoda ili organskih proizvoda isporučenih od drugih operatora ili podgovarača.

### B- INFORMACIJE O PROIZVODNIM PRAVILIMA

#### 21. Osnovno

- 20.1 Za uzgoj biljaka i životinja, preradu organskih sirovina, sakupljanje divljeg bilja kao i za uvoz i promet organskih proizvoda primenjuju se pravila navedena u Zakonu o organskoj proizvodnji i pripadajućim Pravilnicima, kao i u OCS standardu.
- 20.2 Kontrola započinje od trenutka potpisivanja ugovora, Operator je u obavezi da uredno vodi dokumentaciju o proizvodnji i dostavlja dokumentaciju po zahtevu OCS-a.

#### 22. Podaci od interesa prilikom kontrole

- 22.1 Sledećim podacima se tokom kontrole i pisanja izveštaja poklanja naročita pažnja a u zavisnosti od konkretne situacije kontrolor može tražiti i dokumentaciju/podatke koja nije dole navedena a za koju smatra da je od interesa za kontrolu.
- 22.2 Osoblje koje je zaduženo za sertifikaciju može dodatno da traži dokumente i informacije u cilju donošenja odluke o sertifikaciji.

#### 23. Biljna proizvodnja

- 1) Jasan prikaz svih lokacija/proizvodnih površina proizvodnje (sopstvenih i podugovorenih) na odgovarajućim mapama/skicama;
- 2) Izvodi iz katastra, ugovori o zakupu parcela;
- 3) Struktura biljne proizvodnje;
- 4) Plan setve i rotacija useva;
- 5) Površina zemljišta u ha po usevu;
- 6) Paralelna proizvodnja - isti usev na organskim i konvencionalnim parcelama u okviru istog PG ili preduzeća. Ova vrsta proizvodnje nije dozvoljena u slučaju istih sorti ili vrsta koje se međusobno vizuelno teško razlikuju. Isto pravilo važi i u slučaju da imate parcele u konverziji i konvencionalne parcele. U slučaju višegodišnjih biljnih vrsta i paralelne proizvodnje, Operator je u obavezi da uspostavi plan konverzije svih konvencionalnih parcela sa istim biljnim vrstama kao u organskoj proizvodnji. Primena uspostavljenog plana konverzije će biti predmet kontrole;
- 7) Mešana ili podeljena proizvodnja - kada je kod Operatora uspostavljena organska/u konverziji i konvencionalna proizvodnja. Konvencionalni usevi su različiti od organskih/useva u konverziji, proizvodna jedinica za konvencionalnu proizvodnju, prostorije i objekti u okviru te proizvodne jedinice će takođe biti predmet kontrole;
- 8) Istorijat svakog polja unazad tri godine prilikom uključivanja u organsku proizvodnju (prethodne kulture, đubrenje, kontrola korova, štetočina i bolesti);
- 9) Ishrana bilja (vrste i količine, vreme upotrebe, mesto upotrebe) i skladištenje sredstava za ishranu bilja, računi od nabavke sredstava;
- 10) Poreklo semena i sadnica - dokazi o nabavci semena i sadnog materijala;
- a) U slučaju upotrebe reproduktivnog materijala iz konvencionalne proizvodnje u organskoj proizvodnji Operator mora imati Rešenje nadležnog Ministarstva kojim se odobrava upotreba. Zahtev za izdavanje rešenja koji se šalje Ministarstvu se nalazi na internet stranici Direkcije za nacionalne referentne laboratorije: DNRL obrasci;
- b) U slučaju kada je proizvodnja još u periodu konverzije upotrebu konvencionalnog reproduktivnog materijala odobrava OCS. Obrazac za podnošenje zahteva se nalazi na sajtu OCS-a: OCS zahtevi;
- c) Isti zahtev se šalje OCS-u i u slučajevima kada proizvođač koristi konvencionalno seme u proizvodnji a prijavio je sertifikaciju u skladu sa EU regulativom;
- 11) Vrste i sorte - možete naći na linku Sortne liste. Sorte i vrste koje se ne nalaze na važećoj sortnoj listi ne mogu biti sertifikovane;

- 12) Sopstvena semena - evidencija o ostavljenim količinama sopstvenih semena, obaveštenje OCS-u o upotrebi sopstvenih semena;
- 13) Poreklo vode za navodnjavanje (analiza vode);
- 14) Kontrola korova, bolesti i štetočina, skladištenje sredstava za zaštitu bilja, računi o nabavci sredstava; Izjava proizvođača/distributera o pogodnosti sredstava za upotrebu u organskoj proizvodnji;
- 15) Procenjuje se uticaj hemijskih sredstava koja se upotrebljavaju na konvencionalnim parcelama u susedstvu ili sopstvenim konvencionalnim parcelama - praktične mere koje je Operator preduzeo da smanji rizik od kontaminacije nedozvoljenim supstancama;
- 16) Supstrati za proizvodnju pečuraka - dokumentacija o nabavci/kupovini, sastav, izjava proizvođača o pogodnosti za upotrebu u organskoj proizvodnji;
- 17) Rezultati hemijskih analiza proizvoda;
- 18) Procena prinosa, prinosi istih kultura u prethodnoj godini;
- 19) Uslovi skladištenja i transporta - higijena, kontrola štetočina, označavanje, razdvajanje od konvencionalnih proizvoda i izvora zagađenja;
- 20) Sledljivost proizvoda;
- 21) Rukovanje organskim proizvodima - postupci sa proizvodima nakon žetve/berbe (npr. ljuštenje zrna, pakovanje, sušenje i dr);
- 22) Životinje koje borave na farmi (broj i vrsta životinja, smeštaj i ishrana, lečenje);
- 23) Knjigovodstvo i računovodstvo, evidencije o proizvodnji;
- 24) Vage i tegovi za merenje (npr. potvrde o baždarenju), merni instrumenti i dr.
- 25) Evidencija prodaje.

#### 24. Stočarstvo (uključujući i pčelarstvo)

- 1) Vrste i rase životinja - spisak i identifikacija životinja, brojno stanje po vrsti, starosti/kategoriji i polu;
- 2) Način uzgoja;
- 3) Objekti za uzgoj i ispusti- odgovarajuće skice objekata i ispusta sa realnim razmerama, prostor, uslovi u objektima, higijena;
- 4) Ishrana i lečenje životinja - evidencije lečenja, dokumentacija o nabavci hraniva, dodataka i lekova, veterinarski protokoli, recepture hrane (sastav i poreklo), dnevni unos i dr;
- 5) Analize hrane;
- 6) Prevoz i klanje (gde je primenjivo) - starost pri klanju (gde je primenjivo), evidencije i postupci;
- 7) Muža (gde je primenjivo) - dnevna evidencija;
- 8) Postupanje sa životinjama u uzgoju - razmnožavanje, dobrobit, odvajanje;
- 9) Nabavka životinja, umnožavanje jata, stada, krda, društva;
- 10) Ispusti i pašnjaci - uslovi, pristup;
- 11) Ispaša kod pčela - mape lokacija pčelinjih društava, potencijalni izvori zagađenja, konvencionalni zasadi;
- 12) Ishrana pčela;
- 13) Pčelinjaci i vosak - materijali, poreklo;
- 14) Vrcanje meda (gde je primenjivo);
- 15) Evidencija prodaje proizvoda;
- 16) Rešenje Ministarstva o izuzeću od primene pravila organske proizvodnje (gde je primenjivo) - zahtev za izdavanje rešenja koji se podnosi Ministarstvu možete naći na: DNRL obrasci;

#### 25. Prerada i/ili pakovanje:

- 1) Poreklo sirovine (odobreni dobavljači, dokumentacija o nabavci - fakture, otpremnice) i potvrde o organskom poreklu sirovine (validnost sertifikata);
- 2) Verifikacija (provera statusa organskih sirovina prilikom prijema) kao deo sistema kvaliteta;
- 3) Skladištenje organskih sirovina, jasno označene organske sirovine i odvojeno skladištenje od konvencionalnih sirovina i izvora zagađenja, higijena skladištenja;
- 4) Pomoćni materijali koji se koriste tokom tehnološkog postupka prerade;

- 5) U slučajevima kada se proizvodi proizvod koji sadrži više od jednog sastojka, Operator je u obavezi dati na uvid/ priložiti recepturu po kojoj se spravlja organski proizvod;
- 6) Dozvole nadležnog državnog organa za upotrebu sirovina koje nisu organskog porekla;
- a) Izuzeće za upotrebu konvencionalnih poljoprivrednih sastojaka u preradi do 5% (za sirovine koje se ne nalaze na srpskom tržištu u organskom statusu, kada ih nema sertifikovanih) odobrava nadležno Ministarstvo na zahtev proizvođača koji se kontroliše i sertifikuje u skladu sa nacionalnim propisom. Zahtev se može naći na internet adresi: DNRL obrasci;
- b) Izuzeće za upotrebu konvencionalnih poljoprivrednih sastojaka u preradi do 5% odobrava OCS na zahtev proizvođača koji se kontroliše i sertifikuje u skladu sa EU regulativom - OCS standardom, videti Prilog IV OCS standarda na OCS standard). Zahtev se može naći na internet adresi: OCS zahtevi;
- 7) Sledljivost proizvoda;
- 8) Tok proizvoda (šeme, dijagrami);
- 9) Opis proizvodnih procesa i metoda, jasno odvojeni od konvencionalnih procesa proizvodnje (način razdvajanja i označavanje), zapisnik o čišćenju opreme u slučaju vremenskog razgraničenja sa konvencionalnom proizvodnjom;
- 10) Skladištenje gotovog proizvoda, jasno odvajanje i označavanje organskih i konvencionalnih gotovih proizvoda;
- 11) Materijal za pakovanje;
- 12) Rezultati hemijskih analiza;
- 13) Potvrde da određene komponente u preradi nisu GM (npr. limunska kiselina, dozvoljeni konvencionalni sastojci);
- 14) Izgled etikete organskih proizvoda;
- 15) Procedura održavanja čistoće u proizvodnom pogonu;
- 16) Ulazne količine materijala i sirovina, proizvedene količine i izlazne količine gotovih proizvoda, bilansi proizvodnje;
- 17) Kvantitativna verifikacija računa i proračuna o proizvodnji, knjigovodstveni sistem, dozeri, punilice;
- 18) Tačne adrese lokacije i nacрте proizvodnih jedinica/objekata i skladišta (sopstvenih i podugovorenih) - tlocrt, skica;
- 19) Evidencija prodaje; i dr.

### **26. Sakupljanje divljih biljnih vrsta, šumskih plodova i pečuraka:**

- 1) Mapa sakupljanja - detaljna mapa koja jasno prikazuje sve lokacije sakupljanja i izvore zagađenja (obeležene su granice područja, lokacije otkupnih mesta i izvora zagađenja npr. susedne konvencionalne parcele, divlje deponije, fabrike i sl.);
- 2) Sledljivost proizvoda (otkupi blokovi, otpremnice, prijemnice, fakture i dr);
- 3) Dokumentat o ne/tretiranju šuma u poslednje tri godine izdat od strane nadležnog organa;
- 4) Dozvole za sakupljanje divljeg bilja izdate od strane nadležnih organa;
- 5) Uputstvo za berače/sakupljače odnosno Pravila dobre sakupljačke prakse;
- 6) Lista sakupljača i evidencije o obuci sakupljača, zapisi o nadzorima nad sakupljačima u toku aktivnosti sakupljanja;
- 7) Nacrti otkupnih mesta i adrese lokacija otkupnih mesta;
- 8) Evidencije sakupljanja;
- 9) Evidencija prodaje i dr.

### **27. Uvoz organskih proizvoda**

- 1) Prijava svakog pojedinačnog uvoza;
- 2) Poreklo proizvoda (dokumentacija o nabavci - fakture, otpremnice, JCI obrasci, važeći sertifikat dobavljača i sertifikat o inspekciji / transakcioni sertifikat - gde je primenjivo);
- 3) Verifikacija (provera statusa organskih sirovina/proizvoda prilikom prijema) kao deo sistema kvaliteta;
- 4) Analize proizvoda;
- 5) Sledljivost proizvoda;
- 6) Skladištenje proizvoda - adrese lokacija i detaljna skica skladišta, odvajanje od konvencionalnih proizvoda i izvora zagađenja, označavanje zbirnih pakovanja;
- 7) Materijal za pakovanje/ambalažni materijal;

- 8) Izgled etikete organskih proizvoda;
- 9) Procedura/postupci održavanja čistoće u skladištu;
- 10) Merni instrumenti i oprema;
- 11) Kvantitativna verifikacija računa i proračuna;
- 12) Evidencija prodaje (bez evidencije krajnjih potrošača) i dr.

### **28. Izvoz/trgovina**

- 1) Poreklo proizvoda (dokumentacija o nabavci - fakture, otpremnice) i potvrde o organskom poreklu proizvoda (validni sertifikati);
- 2) Verifikacija (provera statusa organskih proizvoda prilikom kupovine/prijema) kao deo sistema kvaliteta;
- 3) Skladištenje - detaljna skica skladišta i adrese lokacija skladišta, higijena skladišta, odvajanje od konvencionalnih proizvoda i izvora zagađenja, označavanje;
- 4) Sledljivost;
- 5) Dobavljači - odobreni dobavljači;
- 6) Izgled etikete organskih proizvoda/pojedinačno i zbirno pakovanje gde je primenjivo;
- 7) Kupci;
- 8) Sertifikati o inspekciji (transkacioni sertifikati) koje na zahtev izdaje OCS (obavezan u slučaju izvoza u EU);
- 9) Evidencija prodaje.

### **29. Pravila za grupe proizvođača**

- 28.1 Grupa proizvođača - proizvođači sa kojima je Operator, u ovom slučaju nosilac sertifikata, zaključio ugovor o saradnji i koji se nalaze u istoj geografskoj oblasti-celini i obavljaju po sličnom obimu, sličnu ili istu vrstu organske proizvodnje.
- 28.2 Ugovor o saradnji se zaključuje u cilju zajedničke proizvodnje organskih proizvoda, obezbeđenja organske sirovinske baze i smanjenja troškova kontrole i sertifikacije po pojedinom članu grupe.
- 28.3 Članovi grupe ne dobijaju pojedinačne sertifikate o organskoj proizvodnji.
- 28.4 Sama grupa može da bude nezavisan entitet (npr. Udruženje) i tada je taj entitet nosilac sertifikata.
- 28.5 Podaci za grupe proizvođača:
  - 1) Opis organizacije/grupe;
  - 2) Uređenje grupe (osnivački akti gde je primenjivo);
  - 3) Podaci o nosiocu sertifikata;
  - 4) Interna pravila organske proizvodnje, uključujući katalog mera i sankcija;
  - 5) Mapa lokacije parcela članova grupe;
  - 6) Izveštaji o internim obukama članova i sastancima;
  - 7) Opis zahteva za interne kontrolore i podaci o njima;
  - 8) Spisak odobrenih članova grupe i način ažuriranja spiska (spisak mora sadržati osnovne podatke o članovima i njihovom gazdinstvu uključujući i podatke o konvencionalnoj proizvodnji, statuse članova);
  - 9) Način odlučivanja Operatora o prihvatanju člana grupe;
  - 10) Zapisi o izvršenim internim kontrolama (svi članovi grupe moraju biti predmet interne kontrole najmanje 1 godišnje), izveštaji o nađenim neusaglašenostima, zadatim korektivnim merama i njihovom praćenju i o sankcijama;
  - 11) Podaci koji se vode o članovima grupe /ime i prezime, adresa, parcela - broj i površina, vrsta kulture, konvencionalna proizvodnja, u stočarstvu / ime i prezime farmera, adresa, vrsta, rasa i broj grla, pašnjaci;
  - 12) Tretman proizvoda nakon berbe/žetve/klanja;
  - 13) Zapisi o proizvodnji koje samostalno vode članovi grupe;
  - 14) Ostala dokumentacija koja može biti od značaja za datu grupu i proizvodnju.

### **30. Obaveze prilikom izvoza organskih proizvoda**

- 29.1 Osim gore navedenih proizvodnih pravila, Operator je obavezan da blagovremeno pre svakog izvoza na tržište EU pošalje OCS-u popunjen obrazac Zahteva za izdavanje Sertifikata o inspekciji. Original Sertifikata o inspekciji mora



# Organic Control System doo

## Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

da prati organske proizvode prilikom izvoza. Obrazac Zahteva se dostavlja izvozniku na njegov zahtev.

- 29.2 Sva dokumentacija Operatora vezana za trgovinu proizvodima sertifikovanim u skladu sa OCS standardom mora da sadrži kod OCS-a: RS-BIO-162 (fakture, otpremnice i sl).

### 31. Pravila

- 30.1 Odredbe Pravila će se primenjivati na Ugovor kao njegov sastavni deo;
- 30.2 Odredbe Pravila će se primenjivati kao odredbe generalnog ugovora, pa će važiti ako šta nije regulisano ili nije drugačije regulisano Ugovorom;
- 30.3 Pravila mogu biti objavljena na Portalu OCS [www.organica.rs](http://www.organica.rs) ili će se prezentovati svakog operatoru prilikom zaključivanja Ugovora, i primenjivaće se na ovaj Ugovor istekom 15-og dana od dana objave;
- 30.4 U slučaju promene Pravila, OCS je dužan odmah da izvesti Operatora ili da isto objavi na Portalu uz datum objave).

### 32. Ostalo

- 31.1 OCS zadržava pravo da traži dodatna objašnjenja o "izvorima rizika" za koje proceni da zaslužuju posebnu pažnju a koji eventualno nisu navedeni u ovom materijalu.
- 31.2 Operator i OCS su dužni da međusobno trajno čuvaju kao poslovnu tajnu sve podatke do kojih dodju u postupku

kontrole i sertifikacije, a naročito ekonomsko-finansijske, tehničke i tehnološke podatke o poslovima i klijentima, procedure i metode kontrole, ekonomske, intelektualnu svojinu, koji podaci nisu opšte poznati, nisu dostupni trećim licima, a čijim bi se korišćenjem ili saopštavanjem mogla ostvariti ekonomsku korist ili a čije bi saopštavanje trećem licu moglo naneti štetu Operatoru ili OCS-u, kao i ostali podaci i dokumenta koji se definišu odredbama Opšteg akta OCS-a i propisima o zaštiti poslovne tajne, osim za lica prema kojima postoji zakonska obaveza i u zakonskom obimu.

- 31.3 OCS ne može koristiti podatke iz prethodne alineje niti ih ustupati trećim licima bez pismene saglasnosti Operatora.
- 31.4 Ništa što je regulisano Pravilima ili Ugovorom, te što je preduzeto u njihovoj realizaciji ne sme povrediti postojeća prava intelektualne ili druge svojine Operatora ili OCS-a.
- 31.5 OCS može preneti svoje potraživanje prema Operatoru iz Ugovora na treće lice bez njegove saglasnosti, a u ostalim slučajevima prenos ugovora ili pojedina prava iz Ugovora od bilo koje strane na treće lice nije dozvoljen bez saglasnosti druge strane.
- 31.6 Odredbe Ugovora predstavljaju celovit sporazum ugovornih strana, i nemaju pravnog značaja drugi pismeni i usmeni sporazumi u istoj stvari; bilo kakvi prethodni usmeni ili pismeni dogovori se zamenjuju Ugovorom (uz gubitak obaveznosti).

Email: [administracija@organica.rs](mailto:administracija@organica.rs)

[www.organica.rs](http://www.organica.rs)